

פעילות אגף הפי תכנון לש

בטיחות

קיימת מגמה עקבית לפיה אגף הפיקוח על העבודה הפך בשנים האחרונות לכתובת המרכזית הבלעדית להסדרת כל נושאי הבטיחות, ולא רק הבטיחות בעבודה (למעט בטיחות בתעבורה). כך, לדוגמה, החלטת ממשלה קובעת כי תחום הבטיחות באירועים המוניים יהיה באחריות אגף הפיקוח על העבודה אף כי מדובר בבטיחות הקהל והציבור. בשנת 2008 אושר החוק לאיסור אלימות בספורט, הקובע בין השאר כי האגף יהיה הגורם האחראי לאישור מיתקני ספורט בהיבטי הבטיחות ויקבע את התנאים והדרישות לניהול הבטיחות באירועי ספורט. לאחרונה אושר החוק להצבת מכשירי החייאה, המטיל על האגף אחריות להתקין תקנות לגבי הימצאותם ותקינותם של מכשירי החייאה בכל מקום ציבורי שמספר האנשים בו עולה על 500. **זאב דיבסק**, ראש תחום בטיחות, מוביל את נושא הבטיחות באירועים המוניים בעזרתו של **יחיאל הרוש**, וזאת בנוסף לנושאי הבטיחות האחרים, שהבולט בהם בתקופה האחרונה הוא בטיחות בעבודה בגובה, שאותם הוא מקדם בהצלחה.

בודקים מוסמכים, רישוי והסמכות

תחום נוסף אשר יקבל השנה מיקוד והדגשה הוא תחום הבודקים המוסמכים. לקראת שנת העבודה החדשה נערך "כנס מפע"ר לבודקים מוסמכים" שמטרתו היתה לשפר את הקשר ואת שיתוף הפעולה. **חיים שנקר** אשר מרכז את העבודה מול הבודקים גיבש קורס מקצועי לבודקים מוסמכים לכלי הרמה אשר נפתח בסוף חודש מרץ ויימשך כ-10 חודשים. בהמשך מתוכנן קורס, בהתאם, גם לבודקים מוסמכים למעליות.

יורם אלעזרי -

מפקח עבודה ראשי במשרד התמ"ת

יורם בן 45, מהנדס אלקטרוניקה ומחשבים ובעל תואר שני בניהול והנדסת בטיחות. את השכלתו האקדמית רכש באוניברסיטת בן-גוריון בנבב.

במסגרת תפקידיו השונים, בשירות קבע בצה"ל, הוביל את תחום הניסויים ואבטחת האיכות במערכות אלקטרוניות ואלקטרו-אופטיות מתקדמות, ניהל מערכי אחזקה גדולים. בשנים 1999-2003 היה ראש מינהל הבטיחות בעבודה ועסק בעיצוב המדיניות ובניהול המקצועי של נושאי הבטיחות בעבודה בצה"ל.

בשנת 2005 סיים את שירותו בצה"ל והגיע לכהן כמפע"ר במשרד התמ"ת בספטמבר 2008, לאחר שהיה, בין השאר, מנהל יחידת הבטיחות ואיכות הסביבה במכון ויצמן למדע, שם עסק בקידום הבטיחות ושילובה במחקר המדעי ובסביבה האקדמית.

יורם נשוי, אב לשניים ומתגורר בראשון לציון.

לקראת שנת העבודה 2009 התווסף לראשונה לחמשת יעדי העל של **משרד התמ"ת**, היעד החשוב: **שמירה על בטיחות ובריאות העובד**. בהמשך לכך, הגדיר **אגף הפיקוח על העבודה** וניסח מחדש את מטרותיו כלהלן:

- צמצום משמעותי של מספר הנפגעים ושל חומרת הפגיעה מתאונות עבודה ומחלות מקצוע במדינת ישראל.
- הטמעת הבטיחות והבריאות התעסוקתית בתרבות ובנורמות של ארגונים ומקומות עבודה בישראל.
- ביסוס המקצועיות בתחומי הבטיחות והבריאות התעסוקתית בקרב בעלי תפקידים במדינת ישראל.

כל אחת מהמטרות ראויה לעמוד בפני עצמה, ועם זאת, ניתן לקשור בין המטרות באופן הבא: ביסוס המקצועיות והשקעה באנשי הבטיחות ובמנהלים משמעותם פיתוח אנשים מקצועיים ואיכותיים אשר עוסקים בתחומי הבטיחות והבריאות התעסוקתית. בעלי תפקידים מקצועיים ואיכותיים ישפיעו על התרבות והנורמות של הארגונים ומקומות העבודה בישראל. זהו המפתח לצמצום מספר הנפגעים והפגיעות מתאונות עבודה ומחלות מקצוע. מכאן שהשקעה במקצועיות ובאיכות האנשים היא האתגר המרכזי שאנו רואים לנגד עינינו באגף הפיקוח על העבודה. כידוע, האגף מקדם את נושאי הבטיחות והבריאות באמצעות חקיקה, פיקוח, אכיפה והסדרה וכן באמצעות **הפעולה המונעת** אשר מעודדת מחקרים, פרויקטים יישומיים, מידע, הסברה ועוד.

בריאות תעסוקתית

תאונות מושכות את תשומת הלב יותר מאשר מחלות המקצוע. בתאונות קל יחסית לקשור בין הסיבה לתוצאה; במחלות המקצוע הדבר קשה יותר. זו הסיבה שבאופן מסורתי הבטיחות זוכה לתשומת לב ולהעדפה על פני הבריאות התעסוקתית, למרות שהנתונים מצביעים על כך שיותר אנשים נפגעים ממחלות מקצוע מאשר בתאונות. ברצוני להדגיש כי שאיפתי לצמצם את הקיפוח ממנו סובל תחום הבריאות התעסוקתית.

לדעתי המילה גיהות תורמת גם היא לקיפוח זה משום שהיא איננה מובנת למרבית האוכלוסייה בכלל ולמקבלי החלטות בפרט. לפיכך, אני מעדיף לדבר על בריאות תעסוקתית.

השנה נפעל להעלאת המודעות לבריאות התעסוקתית במקומות העבודה, ולהסמכת מרפאות תעסוקתיות ומעבדות לגיהות תעסוקתית. את הנושאים האלה מובילים **ד"ר לובה פושני**, הרופאה התעסוקתית; **מרסל לייזר**, מנהל המעבדה הגיהותית-תעסוקתית ו**רעיסה לאוטרשטיין**, המפקחת על הקרינה. בנוסף, בימים אלה נבחנת באגף ישימותו של רעיון להקמת **"רשם לאומי למחלות מקצוע"**.

חקיקה

בשנים האחרונות יזם האגף תקנות חדשות ופעל לעדכן תקנות קיימות. כך הצטברו כ-27 פרטי חקיקה אשר חלקם מתעכב תקופה ארוכה. השנה נקבע, בסיוע צוות האגף, סדר עדיפות לקידום החקיקה.

אני מייחס חשיבות מיוחדת לכל נושאי **ניהול הבטיחות** ובהתאם לכך הנחיתי לקדם בשנת 2009 את תקנות תכנית הבטיחות ואת תקנות הממונים על הבטיחות. הרעיון העומד מאחורי גישה זו הוא תמיכה ודאגה לאנשי הבטיחות הפועלים בשטח ויצירת תשתית טובה ויעילה לקידום יתר הנושאים.

בנוסף, השנה יקודמו: **בתחום הבטיחות** - תקנות תהליכים כימיים, תקנות מניעת אלימות בספורט, חוק אירועים המוניים ותקנות בטיחות בעגורני צריח. **בתחום הבריאות התעסוקתית** - תקנות הניטור, תקנות הקרינה המייננת, תקנות עבודת נשים (קרינה מייננת), תקנות הבטיחות בעבודה בפורמאלדהיד ותקנות הבטיחות בעבודה במעבדות.

סגנית מפע"ר **ורדה אזוארדס**, מובילה את קידום החקיקה, בסיוע המרכזים המקצועיים והלשכה המשפטית, וזאת בנוסף לנושאים רבים אחרים שהיא מקדמת.

לצד החוקים והתקנות, האגף ממשיך בפיתוח ה-COP (Codes Of Practice), בסיועו של **יאיר גולדשמיד** אשר מרכז גם את תחום הבטיחות בחקלאות.

קוח על העבודה נת 2009

או בהיעדר תיאום ביניהם. הכרח הוא שמערכת הבטיחות תפעל בצורה אינטגרטיבית. המוסד לבטיחות ולגיהות משלים בפעולותיו את אגף הפיקוח על העבודה ונועד לסייע לו, ועל כך נתן גם המחוקק את דעתו בחוק ארגון הפיקוח על העבודה ותקנותיו. בהתאם לכך, **בגישת עם מנהל המוסד"ל, חיים אליהו**, סיכמנו על הגברת שיתוף הפעולה בין הגופים.

אין זה סוד כי האגף מתקשה כיום לעמוד בעומס המטלות. חרף הגידול בהיקף ובמגוון משימותיו - מבנה האגף לא השתנה באופן משמעותי מיום הקמתו. נהפוך הוא: במהלך השנים האחרונות האגף הצטמצם בתקנים ובמשאבים. לפיכך הוחל בתוך משרד התמיכה, וכן למול נציבות שירות המדינה ומשרד האוצר, תהליך של קידום רה-ארגון אגף הפיקוח על העבודה. השינוי המוצע כולל תוספת תפקידים לטיפול בנושאים ובתחומים חדשים, הגדלת מספר המפקחים במחוזות ושיפור תנאי השירות שלהם, וכן, שינוי המבנה הארגוני והתפעולי של האגף. אחד השינויים המהותיים המתוכננים הוא הפרדת תחום החקירה מתחום הפיקוח והאכיפה. תיבנה יחידה נפרדת, מקצועית ועצמאית של חוקרי תאונות ומחלות תעסוקתיות בעבודה. אנו תקווה כי נגשים את השינוי חרף הקשיים ומגמות הצמצום הכלליות.

בפתח שנת העבודה 2009 אנו מתמודדים עם קשיים שונים לנוכח תקציב המדינה שטרם אושר, חילופי הממשלה המשפיעים על רצף הטיפול בנושאים רבים והמצב הכלכלי במשק שמקרין על הקצאת המשאבים. עם זאת, אנו בטוחים כי בעזרת אנשי הבטיחות בשטח נצליח לקדם את הבטיחות והבריאות ונשפיע על מקומות העבודה בישראל לטובת הערך הנעלה של שמירה על החיים. **ונאחל לכולנו שנה עבודה פורייה ובטוחה.**

בנושאי רישוי והסמכות עוסקים באופן שוטף **ציפי שרם רוני בנימין**. עומס הפניות והבקשות הוא רב ולא אחת אנו מזהים ניסיונות של פונים לקבל הכרה בדרך שאינה ישרה. בכוונתנו לבחון דרכים להקלה על הציבור ולפישוט התהליכים מחד גיסא, אך מאידך - נפעיל את סמכויות החוק כלפי הלא ישרים.

קריטריונים לקביעת סדר עדיפויות בפיקוח

עבודת הפיקוח והאכיפה מוטלת על כתפי המחוזות. כאן המקום להעריך ולשבח את כל המפקחים ואנשי המינהלה במחוזות, ובראשם: **ארוני סני** - מפקח אזורי חיפה והצפון, **פנחס ברי** - סגן מפקח אזורי חיפה והצפון, **שמואל חפץ** - מפקח אזורי ת"א והמרכז, **מיכאל ספרו** - סגן מפקח אזורי ת"א והמרכז, **ציון בן הרוש** - מפקח אזורי מחוז ת"א והמרכז, **מירה זלינגר** - מפקחת אזורית ירושלים, **מיכאל ליברוונד** - מפקח אזורי באר שבע והדרום, **יבגני ספיבק** - סגן מפקח אזורי באר שבע והדרום, על התמודדותם היום יומית עם המשימות והפניות השונות, חרף המחסור החריף בכוח אדם ובמשאבים. המחסור מקשה לספק רמת פיקוח נאותה בכל מקומות העבודה והאתרים, ועל כן נעדיף איכות על פני כמות ונבחר באופן מושכל את המקומות שבהם נפקח. לצורך כך התוונו קריטריונים לקביעת סדר עדיפויות לביצוע הפיקוח כלהלן:

- משימות נדרשות על פי חוק ו/או אילוצים שלא ניתנים לשיקול דעת;
 - ניתוח קלאסי של סיכוני בטיחות במקום בו מתקיים הפיקוח;
 - רמת ניהול הבטיחות במקום בו מתקיים הפיקוח;
 - היסטוריית אירועים/נפגעים במקום בו מתקיים הפיקוח;
 - סיכונים משפטיים, תדמיתיים ושקיפות לביקורת ציבורית;
 - זמינות, יכולות ומשאבי האגף;
 - מתן קדימויות עפ"י יוזמות, ריכוזי מאמץ ומבצעים, השפעה לקידום המודעות;
 - אפשרויות ביצוע/סיוע באמצעות גורם אחר או מיקור חוץ.
- ברצוני לציין כי לארגונים אשר לקחו על עצמם מחויבות לניהול בטיחות ברמה גבוהה יעמוד יתרון ביחס לאחרים.
- אנו נמשיך לסייע למקומות העבודה באמצעות פרויקטים יישומיים בשטח, במסגרת **הפעולה המונעת** המנוהלת ע"י **אורנה יחיאלי ונועם רענן**. במסגרת זו ייבחנו גם מנופים נוספים לקידום הבטיחות, כגון: שילוב עם חברות הביטוח, פיתוח גישות הנדסיות והעלאת אפקטיביות האכיפה. לחדש נובמבר 2009 מתוכנן כנס מדעי אשר בו יוצגו הפעילויות והחידושים. עבודת האגף נתמכת בידי רכזת הלשכה **יפית אוסטר-אוחנה** ובידי **דן צ'רניאק וד"ר מיכאל מיימן** אשר מטפלים במערך המיחשוב והנתונים (data).
- לאחרונה נפרדנו מטלי **הירש-שרמן** ששימשה כמרכזת פרויקטים באגף ועברה לתפקיד בכיר יותר במשרד השיכון, וזו הזדמנות להודות לה.

בראייתי, **אגף הפיקוח על העבודה** ולצידו **המוסד לבטיחות ולגיהות** (המוסד"ל) הם שני חלקים המרכיבים את מערכת הבטיחות והגיהות הממלכתית השלמה. מערכת זו אינה יכולה להתקיים ללא אחד מהרכיבים

המוסד לבטיחות ולגיהות

קורסים וימי עיון במחוז תל-אביב והמרכז לחודשים מאי יוני יולי 2009 הקורסים וימי העיון יתקיימו במגדלי הים התיכון בבת-ים

מאי

קורס נאמני בטיחות (בסיסי). 3 מפגשים רצופים 21.5-19.5 למנהלים ולעובדים בכירים
יום עיון: תפקידו ואחריותו של הדרג הניהולי 26.5 למנהלים ולעובדים בכירים
לבטיחות ולגיהות

יוני

קורס נאמני בטיחות (בסיסי). 3 מפגשים רצופים 18.6-16.6 למנהלים ולעובדים בכירים
יום עיון: בטיחות בעבודות תחזוקה ומתכת 24.6 לעובדי תחזוקה, עובדי מתכת
ובאמני בטיחות
יום עיון: בטיחות לעובדי מוסכים 25.6 לעובדי מוסכים

יולי

קורס נאמני בטיחות (בסיסי). 3 מפגשים רצופים 16.7-14.7 למנהלים ולעובדים בכירים
יום עיון: לחץ בעבודה כגורם לתאונות 7.7 לעובדים, נאמני בטיחות ולאחרים
יום עיון: בטיחות וניהול בעידן המחשב 8.7 לעובדים, נאמני בטיחות ולאחרים

קורסים וימי עיון שאין לגביהם מועד מדויק:

קורס נאמני בטיחות אש.
קורסים להפעלת עגורנאים ואתמים.
בטיחות בתעשיית המתכת.
בטיחות בנגרות.
בטיחות בצביעה.
בטיחות בתעשיית המזון.
בטיחות בבתי דפוס.
בטיחות בענף האלקטרוניקה.
בטיחות בעבודה מול מסכי מחשב.
בטיחות בעבודות גינון.
בטיחות בעבודות ביוב ומכונני שאיבה.
בטיחות בריתוך.
מנהלי עבודה בתעשייה.
גיהות תעסוקתית.
הגורם האנושי לתאונות עבודה.
תפקיד באמן הבטיחות.
איתור סיכונים במקומות העבודה.
בטיחות לעובדי מעבדות.
חקירת תאונות עבודה.
הרמה נכונה, כאבי גב וארגונומיה.
רעבון למפעילי כלי הרמה מוסמכים.

לפרטים נוספים: מחוז ת"א והמרכז

טל': 5266465, 03-5266471, פקס: 03-6208596

דוא"ל: Tel-aviv@osh.org.il